

Aanvullend natuuronderzoek

Tullekensmolenweg 92 in Lieren

In opdracht van Drs. J.G. van der Laan Holding B.V.

Colofon

Rapportnummer : 1783
Projectnummer : 2827

Opdrachtgever : Drs. J.G. van der Laan Holding B.V.
Contactpersoon : dhr. M.A Van der Laan

Opdrachtnemer : Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl
IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44
Btw nr. NL8076.79.616.B01
KvK 09100544

Auteur(s) : Dhr. ing. R. Boerboom
Controle : Dhr. S.J.J. Wamelink
Status : Definitief

Datum : 31-08-2017

Foto voorblad : Huismus (foto: R. Boerboom)

Wijze van citeren : Boerboom, R., 2017. Aanvullend natuuronderzoek,
Tullekensmolenweg 92 in Lieren. Staring Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaaert Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting	3
1 Inleiding en doel	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Geplande werkzaamheden	5
3 Het ecologisch onderzoek	8
3.1 Onderzoeksmethode	8
3.2 Resultaten	10
4 Wet natuurbescherming	13
4.1 Gierzwaluw	13
4.2 Huismus	13
4.3 Steenmarter	14
4.4 Vleermuizen	15
5 Conclusie	17
5.1 Conclusie gierzwaluw	17
5.2 Conclusie huismus	17
5.3 Conclusie steenmarter	17
5.4 Conclusie vleermuizen	17
6 Bijlagen	18
Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek	19
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	25

Samenvatting

Uit het gericht onderzoek naar gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen blijkt dat de geplande herinrichting van het plangebied mogelijk een verstorend effect heeft op vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Voor overige soort(groep)en zijn negatieve effecten door de geplande activiteiten op voorhand uit te sluiten. Er moet bij het uitvoeren van de sloop van de loodsen daarom rekening gehouden met het broedseizoen van de huismus en de aanwezigheid van zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.

Indien negatieve effecten op deze soorten niet te voorkomen zijn dient ontheffing aangevraagd ten worden en een compensatieplan opgesteld te worden, om door Provincie Gelderland te laten beoordelen of de maatregelen die worden voorgesteld voldoende zijn om overtredingen te voorkomen.

Dit zijn uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van plannen om het silocomplex aan de Tullekensmolenweg 92 in Lieren opnieuw in te richten met woningbouw. Dit kan negatieve gevolgen hebben effecten hebben voor deze beschermde soorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Drs. J.G. van der Laan Holding B.V.. Het bureau deed literatuuronderzoek en veldonderzoek op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. Er zijn plannen voor de herontwikkeling van de locatie aan de Tullekensmolenweg 92 in Lieren, waarbij een deel van de bestaande bebouwing gesloopt wordt en er nieuwbouw van woningen plaatsvindt. Staring Advies heeft daarom een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd en is tot de conclusie gekomen dat aanvullend onderzoek naar gierzwaluw, huismus, steenmarter en vleermuizen noodzakelijk is (SSA, rapportnummer 1375). De heer M.A Van der Laan van Drs. J.G. van der Laan Holding B.V. is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies opdracht gegeven voor dit aanvullende onderzoek.

1.2 Doel

Ruimtelijke plannen kunnen conflicterend zijn met de Wet natuurbescherming, wanneer er sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten. Het doel van het natuuronderzoek is om te inventariseren of er door het slopen van de aanwezige bebouwing sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van gierzwaluw, huismus, steenmarter en/of vleermuizen. Voor overige beschermde soorten is tijdens de quickscan natuurtoets aangetoond dat negatieve effecten op deze soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

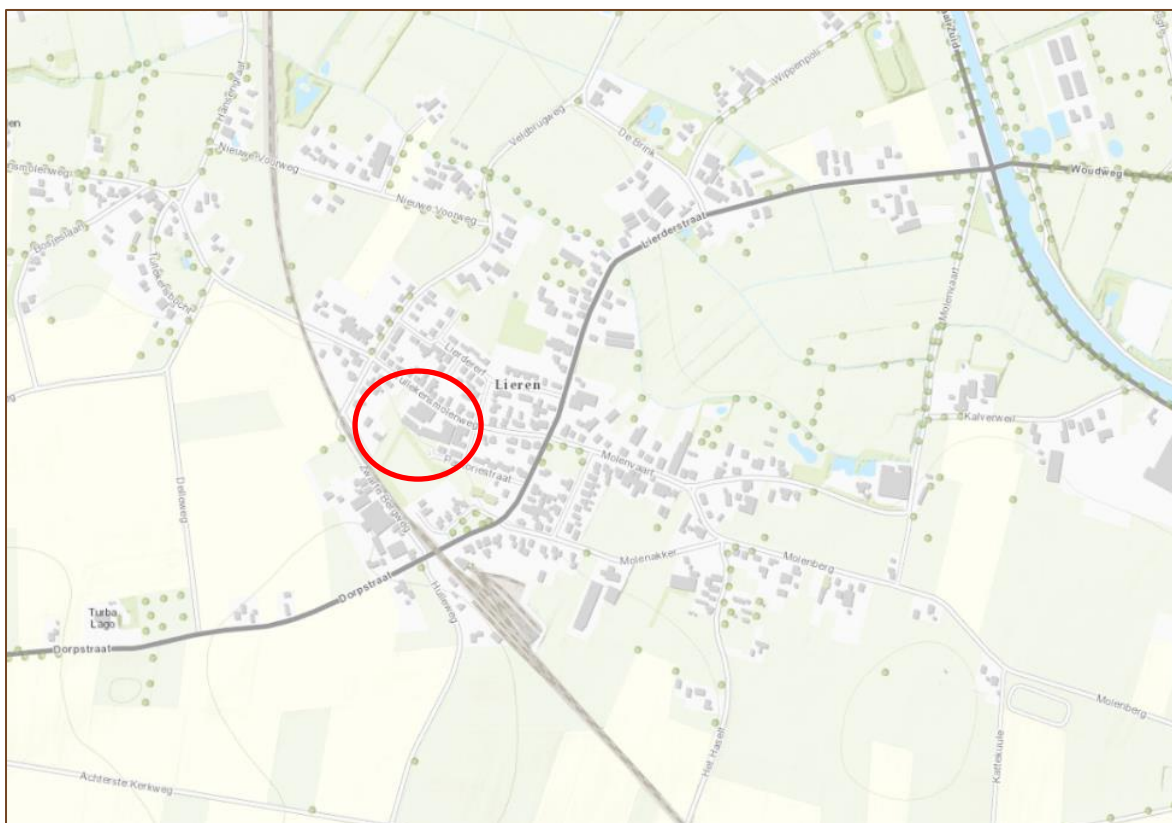
Locatie: Tullekensmolenweg 92
Plaats: Lieren
Gemeente: Apeldoorn
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Lieren, in de gemeente Apeldoorn (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een aantal gebouwen en de omliggende groenstructuren, met daartussen parkeergelegenheid en graslanden (zie figuur 2). Het betreft een voormalig mengvoederbedrijf, bestaande uit een silocomplex met opslagloodsen. Het complex staat leeg en is grotendeels dichtgetimmerd. De opslagloodsen aan de achterzijde van het silocomplex zijn (deels) nog in gebruik.

2.3 Geplande werkzaamheden

Er zijn plannen voor de herontwikkeling van de locatie. Op de graslandpercelen in het westelijk deel van het plangebied zal nieuwbouw van 15 woningen plaatsvinden. Het betreft eengezinswoningen die in 5 clusters geplaatst worden. Er worden 24 parkeerplaatsen aangebracht. De loodsen ten oosten van het graslandperceel worden gesloopt (zie figuur 2 en 3).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: provincie Gelderland (2017).

Figuur 2. Luchtfoto van plangebied (rood) met de te slopen bebouwing (blauw), bron: provincie Gelderland (2017).

Figuur 3. Ontwerp herinrichting plangebied, bron: Rijnboutt (2016).

3 Het ecologisch onderzoek

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksmethode en de resultaten van het veldonderzoek besproken.

3.1 Onderzoeksmethode

Op basis van de landelijk erkende protocollen voor gericht natuuronderzoek is de onderzoeksintensiteit bepaald. Voor het onderzoek naar huismus en gierzwaluw zijn de Handleiding Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON Vogelonderzoek Nederland en de soortenstandaards van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland richtinggevend. Voor het vleermuisonderzoek is het Vleermuisprotocol 2017, opgesteld door de Zoogdiervereniging VZZ, in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus en de Gegevensautoriteit Natuur, richtinggevend.

Voor het natuuronderzoek in het kader van het project 'herontwikkeling Tullekensmolenweg 92 in Lieren' is de volgende onderzoeksinspanning noodzakelijk:

- Territorium- en nestonderzoek huismus (2 ochtendronden)
- Territorium- en nestonderzoek gierzwaluw (3 avondronden)
- Verblijfplaatsonderzoek steenmarter (1 veldbezoek)
- Kraam-, zomer-, balts-, en paarverblijfplaatsonderzoek vleermuizen (5 nacht- en/of ochtendronden)

Gierzwaluw

Er zijn 3 bezoeken met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen uitgevoerd van 18.00 uur tot zonsondergang in de periode 1 juni t/m 15 juli (zie tabel 1). Dit onderzoek is zoveel mogelijk gecombineerd met het vleermuisonderzoek in de avonduren. Middels dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door gierzwaluwen.

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	20-06-2017	21.30 uur	Onbewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft
R. Boerboom	2	03-07-2017	21.30 uur	Licht bewolkt, droog, 18°C, wind 1 Bft
R. Boerboom	3	14-07-2017	21.15 uur	Bewolkt, droog, 16°C, wind 1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek gierzwaluw.

Huisumus

De aanwezige bebouwing is potentieel geschikt als broedplek voor de huismus. Deze soort kan het beste tijdens de ochtend geïnventariseerd worden. Dan is de zangactiviteit van mannetjes het hoogst. Er is geïnventariseerd op territoriaal gedrag, transport van voedsel, transport van nestmateriaal etc. Zo zijn de nestlocaties vastgesteld. Volgens de richtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland zijn hiervoor 2 ochtendbezoeken uitgevoerd in de

periode 1 april t/m 15 mei (zie tabel 2). Middels dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door huismussen.

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	12-04-2017	10.00 uur	Bewolkt, droog, 12°C, wind 1-2 Bft
R. Boerboom	2	15-05-2017	10.00 uur	Onbewolkt, droog, 14°C, wind 0-1 Bft

Tabel 2. Veldonderzoek huismus en steenmarter.

Steenmarter

De soort is erg trouw aan de vaste rust- en verblijfplaats, maar beschikt over een netwerk van verblijfplaatsen binnen het territorium. Deze soort is overdag geïnventariseerd, voorafgaand aan de verschillende veldbezoeken van het huismusonderzoek (zie tabel 2). Het plangebied is geïnventariseerd op sporen en aanwezigheid van de steenmarter. Tijdens het onderzoek naar gierzwaluw en vleermuizen in de ochtend- en avondschemering is extra gelet op aanwezigheid van steenmarters. Middels dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door steenmarters.

Vleermuizen

De aanwezige bebouwing is potentieel geschikt als kraam- en zomerverblijfplaats en/of als balts- en paarverblijfplaats voor gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Het vleermuisprotocol adviseert om bij het vermoeden op verblijfplaatsen in gebouwen van de genoemde soorten gericht vleermuisonderzoek uit te voeren middels 2 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 mei - 15 juli en 2 bezoeken in de periode 15 augustus – 1 oktober. Daarnaast is er voor de gewone grootoorvleermuis één extra ronde uitgevoerd in de periode 15 maart – 1 mei. Vanwege de gebiedsgrootte zijn de twee zomerronden verspreid over meerdere bezoeken (zie tabel 3). Door de onderzoeksintensiteit is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door vleermuizen.

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	11-04-2017	21:30 uur	Bewolkt, droog, 10°C, wind 0 Bft
R. Boerboom	2a	30-05-2017	21:30 uur	Bewolkt, droog 20°C, wind 2-3 Bft
R. Boerboom	2b	20-06-2017	21:30 uur	Onbewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft
R. Boerboom	3a	03-07-2017	21.30 uur	Licht bewolkt, droog, 18°C, wind 1 Bft
R. Boerboom	3b	09-07-2017	04.00 uur	Bewolkt, droog, 15°C, wind 0 Bft
S. Wamelink	4	17-08-2017	21:15 uur	Bewolkt, droog 16°C, wind 2 Bft
R. Boerboom	5	28-08-2017	21:30 uur	Onbewolkt, droog, 18°C, wind 0 Bft

Tabel 3. Veldonderzoek vleermuizen.

3.2 Resultaten

3.2.1 Gierzwaluw

Tijdens het gericht gierzwaluwonderzoek zijn geen in- of uitvliegende gierzwaluwen of andere aanwijzingen van een broedgeval in het plangebied aangetroffen. Ook tijdens de overige veldbezoeken zijn geen gierzwaluwen waargenomen in het plangebied of de dichte omgeving. Er zijn nergens in het luchtruim boven de bebouwde kom van Lieren gierzwaluwen gezien of gehoord. Ook vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van broedgevallen van gierzwaluwen bekend uit de woonkern Lieren. Het plangebied is niet in gebruik als nestlocatie door de gierzwaluw.

3.2.2 Huismus

Tijdens het onderzoek is bij de voormalige bedrijfsgebouw van de maalderij een territorium van een huismus vastgesteld. Deze bebouwing grenst direct aan de te slopen loods. De huismus broedt hier onder het pannendak (zie figuur 4). Ook bij enkele woningen in de directe omgeving van het plangebied zijn roepende mannetjes aangetroffen (zie bijlage 1). De NDFF vermeldt eveneens het voorkomen van enkele huismussenterritoria voor de omgeving van het plangebied.

Figuur 4. Nestlocatie huismus (rood) onder pannendak, bron: Google streetview (2017).

3.2.3 Steenmarter

Tijdens de veldbezoeken zijn er geen sporen van de steenmarter aangetroffen in het plangebied. Er is gericht gezocht naar uitwerpselen, krab- en knaagsporen, pootafdrukken, latrineplekken en prooiresten, maar deze zijn niet aangetroffen. Er zijn eveneens geen steenmarters waargenomen tijdens de verschillende veldbezoeken. Ook vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van steenmarters bekend uit het plangebied en de directe omgeving. Het plangebied is niet in gebruik als verblijfplaats door de steenmarter.

3.2.4 Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied en de directe omgeving 4 soorten vleermuizen aangetroffen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis (zie bijlage 1). Per soort wordt hieronder het gebiedsgebruik beschreven.

Gewone dwergvleermuis

Het silogebouw is in gebruik als zomerverblijfplaats door één gewone dwergvleermuis. Tijdens de schemering is tijdens meerdere zomerbezoeken (20 juni, 3 juli en 9 juli) een uitvliegend exemplaar waargenomen aan de zuidgevel van het silogebouw. Dit exemplaar vloog uit een open ruimte boven een grotendeels dichtgetimmerd kozijn. Een woning ten oosten van het plangebied is vermoedelijk ook in gebruik als zomerverblijfplaats door twee exemplaren van de gewone dwergvleermuis. De vermoedelijke verblijfplaatsen zijn ingetekend op kaart in bijlage 1. Er zijn geen kraamkolonies van de soort aangetroffen in het plangebied. Hoewel het aanwezige exemplaar vermoedelijk een solitair levend mannetje is, is er geen baltsactiviteit waargenomen in het plangebied. De verblijfplaats in het silogebouw is daarom niet in gebruik als paarplaats. Ten oosten van het plangebied is één baltsend mannetje waargenomen. Dit dier vertoonde geen binding met het plangebied. De verwachting is dat de locatie ook niet als winterverblijfplaats gebruikt wordt door het tochtige en koude binnenklimaat.

Verder zijn in en rond het plangebied steeds één of enkele foeragerende exemplaren waargenomen. Met name de groenstructuren ten zuiden van het plangebied (einde Pastoriestraat) worden intensief gebruikt als foerageergebied door deze soort (zie bijlage 1).

Gewone grootoorvleermuis

Tijdens de baltsronde voor de gewone grootoorvleermuis (22 april) is één baltsend/roepend exemplaar waargenomen. Dit exemplaar leek te roepen vanaf de bedrijfsgebouw van de maalderij of de achterliggende silo. Tijdens één van de zomerronden (9 juli) is een foeragerende gewone grootoorvleermuis waargenomen in het plangebied (zie bijlage 1). Er zijn geen in- of uitvliegende exemplaren waargenomen, dus de exacte verblijfplaats kon niet vastgesteld worden. Deze bevindt zich vermoedelijk in het silogebouw of het aangrenzende bedrijfsgebouw en niet in de te slopen loodsen.

Laatvlieger

Van de laatvlieger zijn enkele foeragerende en overvliegende exemplaren aangetroffen in en rond het plangebied (zie bijlage 1). Er zijn geen verblijfplaatsen van deze gebouwbewonende soort aangetroffen in de te slopen bebouwing. Er zijn geen in- of uitvliegende exemplaren waargenomen. Ook zijn er geen andere aanwijzingen gevonden die duiden op een verblijfplaats van deze soort. De verblijfplaatsen van de waargenomen exemplaren bevinden zich vermoedelijk in woningen in de omgeving van het plangebied.

Rosse vleermuis

Van de rosse vleermuis is éénmalig, op 3 juli, een overvliegend exemplaar aangetroffen in het plangebied. Dit exemplaar vertoonde geen binding met het plangebied. In het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen, vliegroutes of essentiële foerageergebieden van deze boombewonende soort.

3.2.5 Overige waarnemingen

Het silocomplex is in gebruik als nestlocatie door de holenduif en spreeuw. De spreeuwen broeden onder de dakpannen van de te behouden bebouwing. De holenduif broedt vermoedelijk in het silogebouw (zie bijlage 1).

4 Wet natuurbescherming

De effecten op aangetroffen beschermde soorten en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden (zie bijlage 2).

4.1 Gierzwaluw

4.1.1 Beschermde status

De gierzwaluw is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Hij staat ook vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. De nesten van de gierzwaluw zijn het gehele jaar beschermd.

4.1.2 Gebruik van het plangebied

Er bevinden zich geen nestlocaties van de gierzwaluw in het plangebied. Het aanvragen van een ontheffing en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is niet noodzakelijk voor deze soort.

4.2 Huismus

4.2.1 Beschermde status

De huismus is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Hij staat ook vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. De nesten van de huismus en het daarbij behorend functioneel leefgebied zijn het gehele jaar beschermd.

4.2.2 Gebruik van het plangebied

In het plangebied bevindt zich een nestlocatie van de huismus in de te behouden bebouwing (zie bijlage 1). Behalve de nestlocatie werd het overige deel van het plangebied niet gebruikt tijdens de verschillende veldbezoeken. De huismussen vlogen hoofdzakelijk heen en terug naar de tuinen aan de overzijde van de Tullekensmolenweg. Hier broeden ook enkele paren huismussen bij verschillende woningen. Het open terrein aan de westzijde van het plangebied, waar de nieuwbouw van woningen gepland staat, werd niet gebruikt als foerageergebied. De delen van het plangebied waar ruimtelijke activiteiten gepland staan zijn dus niet van essentieel belang voor de functionaliteit van de nestlocatie. De functies foerageergebied, schuilgelegenheid, drinkplaats, zandbad, slaapplaats etc. liggen hoofdzakelijk ten noorden van het plangebied, in de verschillende tuinen langs de Tullekensmolenweg. Ook de nestlocatie zelf in het plangebied blijft behouden.

Door de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden kan er echter wel sprake zijn van verstoring, waardoor een nestlocatie permanent verlaten wordt. Het is daarom noodzakelijk om de sloop van de naastgelegen loodsen ruim voor aanvang van het broedseizoen van de huismus te starten en, gezien de geringe afstand tot de nestlocatie, bij voorkeur volledig buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen van de huismus loopt globaal van

april tot en met augustus, waarbinnen 2 tot 3 legsels grootgebracht worden (bron: Soortenstandaard Huismus, Ministerie van Economische Zaken). Het aanvragen van een ontheffing en/of het treffen van compenserende maatregelen is dan niet noodzakelijk.

Indien de functionaliteit van de nestlocatie niet gewaarborgd kan worden tijdens de werkzaamheden is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk en moeten aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen getroffen worden, zoals het aanbieden van alternatieve nestlocaties.

Aanbeveling

Het wordt aanbevolen om bij de 15 nieuwbouw woningen voorzieningen te treffen voor de huismus, om zodoende de populatie huismussen in de woonkern Lieren van extra nestgelegenheid en leefgebied te voorzien. Hierbij valt te denken aan:

- *Daken voorzien van vogelvides als extra nestgelegenheid.*
- *Gebruik van inheemse groenblijvers als klimop voor erfafscheidingen.*
- *Aanplant van heggen van bijvoorbeeld beuk, meidoorn of liguster.*
- *Toepassen van halfbestrating vanwege een min of meer jaarrond aanbod van onkruidzaden.*
- *In stand houden van overhoekjes of ruigte stroken met onkruiden als bron voor zaden en kleine zachte insecten.*
- *Extensiever beheer van gazons.*
- *Aanbrengen van een forse takkenhoop als schuilplaats.*

4.3 Steenmarter

4.3.1 Beschermde status

De steenmarter is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Dat wil zeggen dat alleen de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Wanneer een vaste rust- en verblijfplaats verdwijnt dient hiervoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden. De compensatie dient in de omgeving van de bestaande verblijfplaats getroffen te worden, zodat deze binnen het territorium van de steenmarter valt.

4.3.2 Gebruik van het plangebied

Er bevindt zich geen vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter in het plangebied. Het aanvragen van een ontheffing en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is niet noodzakelijk voor deze soort.

4.4 Vleermuizen

4.4.1 Beschermde status

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Ze staan ook vermeld in de Europese Habitatrichtlijn. Dat wil zeggen dat de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Daarnaast zijn essentiële foerageergebieden en vliegroutes ook strikt beschermd. Wanneer een vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute of essentieel foerageergebied verdwijnt dient hiervoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

4.5.2 Gebruik van het plangebied

Gewone dwergvleermuis

Er worden twee loodsen gesloopt. Naastgelegen silogebouw wordt niet gesloopt. Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden van de gewone dwergvleermuis. Direct naast de te slopen bebouwing is wel een zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aanwezig. De sloopwerkzaamheden kunnen een verstorend effect hebben op de eventueel aanwezige vleermuis. Er dient daarom met de aanwezigheid van vleermuizen rekening gehouden te worden door het treffen van de volgende voorzorgsmaatregelen:

- De werkzaamheden dienen daarom buiten de zomerperiode (maart t/m augustus) plaats te vinden, zodat er geen sprake is van verstoring.
- De locatie mag 's nachts niet met bouwlampen aangelicht worden in de periode maart t/m oktober.
- Invliegopeningen mogen niet afgeschermd worden door bijvoorbeeld netten, bouwzeil of steigers.

Indien het silogebouw gerenoveerd wordt en er bijvoorbeeld openingen dichtgemaakt worden, raakt dit gebouw ontoegankelijk en ongeschikt als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Indien de functionaliteit van deze verblijfplaats aangetast wordt is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en dienen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden.

Gewone grootoorvleermuis

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden van de gewone

grootoorvleermuis. In een bedrijfsgebouw naast de te slopen loodsen is wel een verblijfplaats van één gewone grootoorvleermuis aanwezig. De sloopwerkzaamheden kunnen een verstorend effect hebben op de eventueel aanwezige vleermuis. Er dient daarom met de aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis rekening gehouden te worden door het treffen van voorzorgsmaatregelen (zie gewone dwergvleermuis, pagina 15). Er hoeven geen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor deze soort.

Overige vleermuissoorten

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden van overige vleermuissoorten, zoals de aangetroffen laatvlieger en rosse vleermuis. Er hoeven geen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor overige vleermuissoorten.

5 Conclusie

Aan de hand van de verkregen resultaten en datgene wat gesteld wordt in de Wet natuurbescherming kunnen de volgende voorlopige conclusies getrokken worden:

5.1 Conclusie gierzwaluw

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen nestlocaties, vaste rust- en verblijfplaatsen of essentiële leefgebieden van de gierzwaluw. Er hoeven geen mitigerende en/of compenserende getroffen te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.2 Conclusie huismus

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen wordt mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats van de huismus verstoord. De sloopwerkzaamheden dienen ruim voor aanvang, en bij voorkeur volledig buiten het broedseizoen van de huismus uitgevoerd te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is dan niet noodzakelijk. Indien verstoring niet uit te sluiten is, dient er een compensatieplan uitgewerkt te worden, als onderdeel van de ontheffingsaanvraag.

5.3 Conclusie steenmarter

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter. Er hoeven geen mitigerende en/of compenserende getroffen te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.4 Conclusie vleermuizen

Door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen wordt mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis verstoord. De sloopwerkzaamheden dienen buiten de kwetsbare zomerperiode uitgevoerd te worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is dan niet noodzakelijk. Indien verstoring niet uit te sluiten is, dient er een compensatieplan uitgewerkt te worden, als onderdeel van de ontheffingsaanvraag.

6 Bijlagen

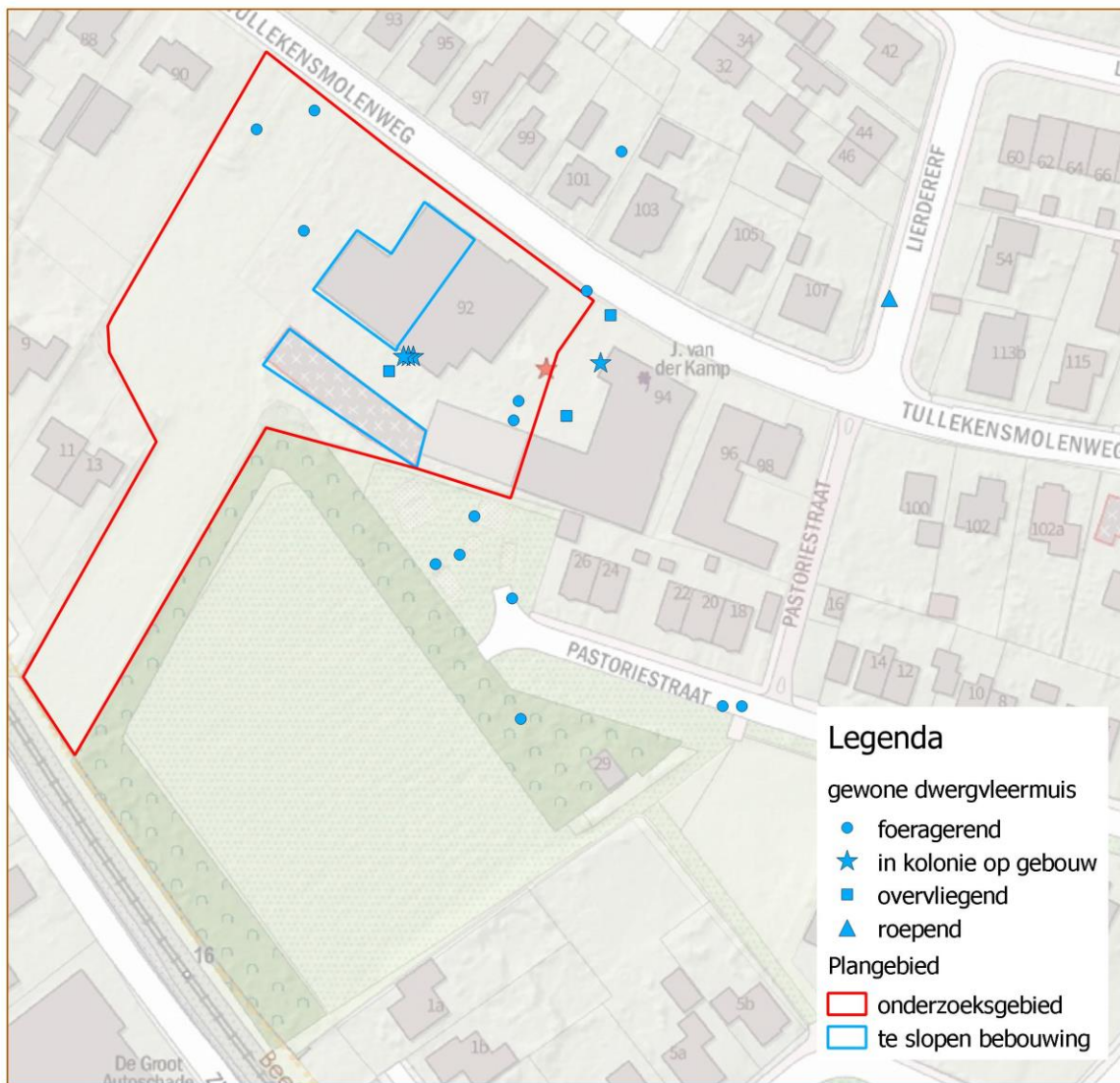
- 1 Resultaten veldonderzoek
- 2 Wettelijk kader

Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek

huismus

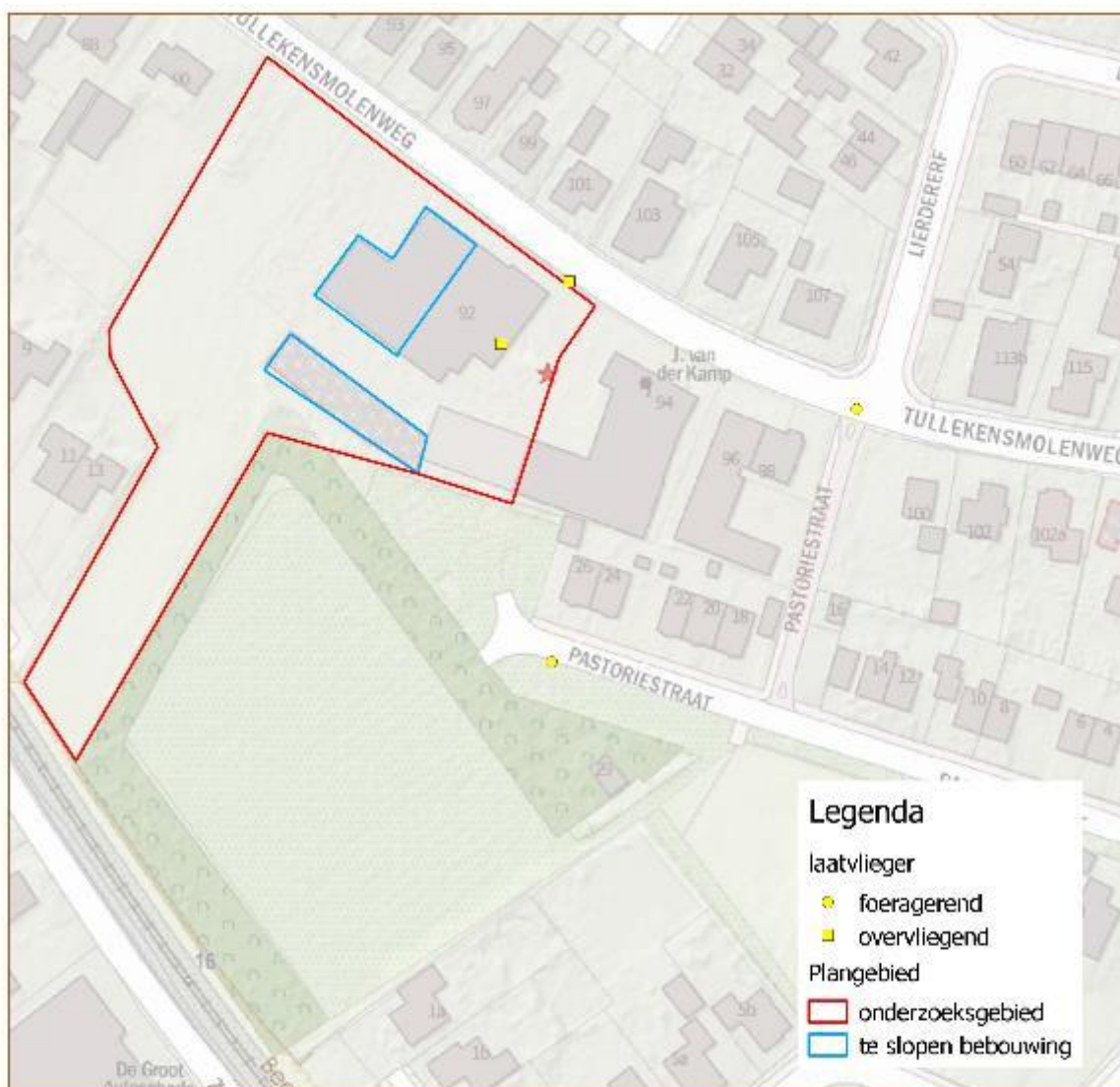
Gewone dwergvleermuis

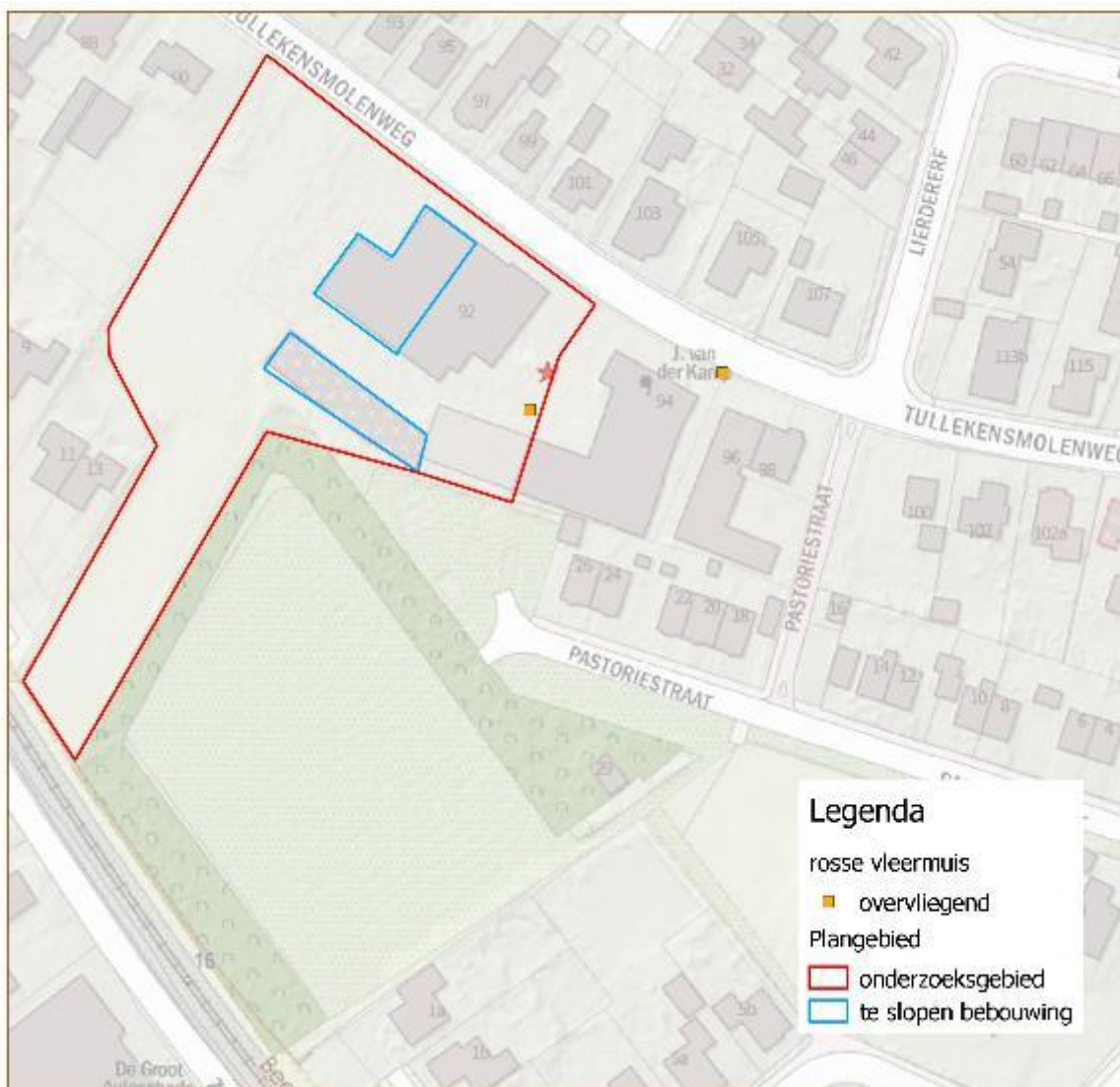
Gewone grootoorvleermuis

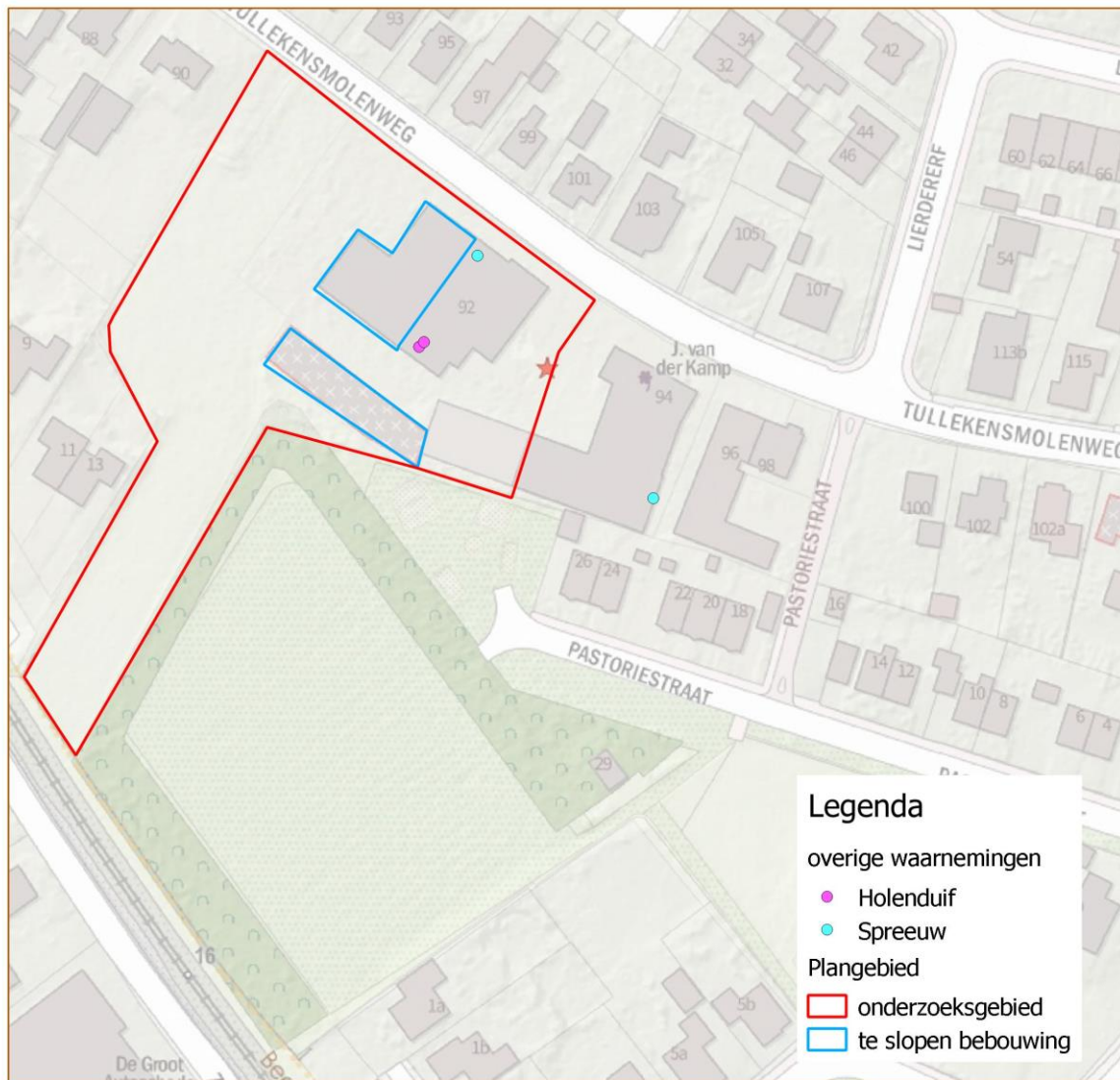
Laatvlieger

Rosse vleermuis

Overige waarnemingen

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodsstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl